

Prejav predsedníčky Európskeho parlamentu Roberta Metsolovej na zasadnutí Európskej rady 23. a 24. júna 2022 v Bruseli

Uplynulé mesiace neboli jednoduché. Čelíme agresívnemu Rusku, ktoré obrátilo pravidlá hry naruby. Každý štát – každý vedúci predstaviteľ – je pod bezpríkladným tlakom, ktorý spôsobuje:

- inflácia na nevidanej úrovni,
- energetická kríza, ktorá znamená klesajúce dodávky a rastúce náklady,
- nedostatok potravín, ktorý prináša reálnu možnosť globálneho hladomoru,
- každým dňom rastúci sociálny vplyv na najzraniteľnejšie skupiny v našich spoločnostiach, ktoré sa ledva spamätávajú z dvojročnej pandémie,
- výkyvy trhov, ktoré prehľbujú neistotu,
- ruské dezinformácie presadzujúce populizmus, nacionalizmus a izolacionizmus.

V tejto chvíli musíme držať spolu. Tieto okolnosti sme si nevybrali, ale nemáme inú možnosť, ako sa im postaviť čelom.

Viem, že neexistujú jednoduché odpovede ani jednoduché rozhodnutia, no buďte si istí, že existujú aj nesprávne rozhodnutia, ktorým sa musíme vyhnúť.

A bolo by historicky nesprávne rozhodnutie neudelit' dnes Ukrajine a Moldavsku štatút kandidátskych krajín alebo dať jasnú perspektívu Gruzínsku.

Štatút kandidátskych krajín

Toto rozhodnutie je opodstatnené, nevyhnutné a možné a mňa teší, že za týmto stolom vládne konsenzus. Dnešok sa zapíše do dejín!

Členstvo v EÚ nepríde zo dňa na deň; tým sme sa nikdy netajili. Štatút kandidátskych krajín však bude podnetom pre bezprecedentný program reforiem, otvorí prístup k programom a predovšetkým bude znamenať, že nádej trpiacich Ukrajincov a znepokojených Moldavcov sa premietne do hmatateľného pokroku. A treba jasne povedať, že tento akt nemá len symbolickú váhu, ale posilní EÚ a posilní aj Ukrajinu a Moldavsko. Ukáže našim ľuďom aj ľuďom z týchto krajín, že naše hodnoty sú dôležitejšie než prázdne frázy. Že nádej môže priniesť výsledky. A ďalšie čakajúce krajiny – krajiny západného Balkánu – tiež musia vidieť, že nádej prináša ovocie. Dozrel čas.

Únava z vojny

Bolo by tiež nesprávne predpokladať, že verejná mienka bude trvalo stáť za našimi krokmi na podporu Ukrajiny, či podceňiť rozsah ruského vplyvu. Musíme si priznať, že sa dostavuje únava vyvolaná infláciou, že sme svedkami mnohých prípadov, keď odolnosť našich občanov voči sociálnym a hospodárskym dôsledkom slabne, a že musíme viac zabráť. Musíme sa brániť rétorike Kremľa a nedovoliť, aby živila obavy, ktoré šíri.

Za nárast cien ani za infláciu, ktorá sa v niektorých prípadoch pohybuje na úrovni takmer 20 %, nemôže Zelená dohoda. Kúpnu silu neovplyvňujú naše sankcie. Môžu za to snahy Kremľa o rozšírenie svojho vplyvu. Pretože mu vyhovuje systém vazalských štátov. Pretože si myslí, že demokracia je chabý koncept, ktorý oslabuje štáty. My však vieme, že opak je pravdou.

Klíma a energetika

Bolo by nesprávne poľaviť v našich strednodobých a dlhodobých cieľoch v oblasti klímy. Musíme sa rozhodne odpútať od ruskej energie, skoncovať s európskymi energetickými ostrovmi a zabezpečiť našu energetickú nezávislosť – veď čo je strategická autonómia bez nej? Zároveň nemôžeme odvolať sľub, ktorý sme dali celej jednej generácii. V hre je bezpečnosť aj životné prostredie. Preto apelujem na to, aby sa bezodkladné krátkodobé opatrenia nestali v strednodobom horizonte novou normou.

Inflácia a sociálne a hospodárske dôsledky

Bolo by nesprávne zľahčovať obavy z rastúcich nákladov a inflácie, akoby išlo o prechodný jav, alebo predpokladať, že situácia sa nezhorší. V mnohých štátoch sme ešte nedosiahli vrchol. Potrebujeme stabilný, jasný a jednotný prístup, ktorý ukáže, že sme všetci na jednej lodi. Riešenie aktuálnych sociálnych a hospodárskych dôsledkov sa nedá nájsť na úrovni jednotlivých štátov. Nemali by sme zavrhnúť žiadnu možnosť.

Sankcie a pomoc Ukrajine

Zároveň musíme urýchliť poskytovanie vojenskej, humanitárnej a finančnej pomoci Ukrajine. A musíme pokročiť so sankciami.

Riadne vykonávané sankcie sú užitočným nástrojom, preto musíme zaviesť ďalší balík, odstrániť prípadné medzery a podľa potreby sankcie rozšíriť. Je to naozaj potrebné, pretože Rusko ráta s tým, že sa poddáme ako prví. Staví na to, že tlak, ktorý zvyšuje v našej spoločnosti, naruší našu jednotu a že sa bude môcť vrátiť k budúcnosti, kde budú železné opony a sféry vplyvu. Kde bude delenie na „my“ a „oni“ a kde „pravdu má ten, kto má moc“. No Európa už prešla kus cesty nato, aby to teraz dopustila, a aj tlak na Rusko sa zväčšuje.

Potravinová bezpečnosť

Musíme bojovať proti falošnej a cynickej ruskej propagande, ktorá z hrozacej krízy potravinovej bezpečnosti obviňuje Ukrajinu alebo sankcie EÚ. Vinu jasne nesie agresor.

V tomto smere by som chcela oceniť úsilie Komisie a členských štátov v súvislosti s iniciatívou „koridory solidarity“. Mali by sme ich rozšíriť a riešiť logistické prekážky.

Migrácia

Naša pozornosť je upriamená na Východ, no nemôžeme podceňovať ani vplyv, ktorý táto vojna bude mať na našich južných susedov. Musíme byť pripravení pomôcť a nesmieme ostať zaskočení, keď sa opäť obnovia migračné toky. Obávam sa, že sa čoskoro ocitneme v situácii, ktorá je absolútne predvídateľná, no zase nás zasiahne úplne nepripravených. Existujú však možnosti, ktoré by nám mohli pomôcť v tejto mnohotvárnej kríze, v ktorej sú zraniteľní ľudia využívaní ako figúrky v geopolitických hrách.

Budúcnosť Európy

Pokiaľ ide o budúcnosť Európy, musíme byť ambiciózni. Môžeme posilniť akcieschopnosť Únie v kľúčových oblastiach, ako je zdravie, energetika, obrana a základné hodnoty. Parlament je pripravený konať, ako to potvrdzujú naše dve uznesenia. Nemali by sa ignorovať. Ďalším prirodzeným krokom je zvolať konvent. Viem, že niektorí z vás sa mu bránia, ale len takto môžeme pokračovať v diskusii o našom projekte EÚ. Musíme byť ochotní zamyslieť sa nad tým, ako fungujeme, a zistiť, čo sa dá zlepšiť.

Európsky parlament je pripravený čeliť výzvam, pred ktorými stojíme. A je pripravený urobiť to spoločne s inštitúciami a členskými štátmi.